

August Comte

August Comte (narozen 1798, zemřel 1857) je považován za zakladatele sociologie a pozitivismu, a to především díky tomu, že dal disciplíně její jméno a systematizoval oblasti, jimiž se měla zabývat. I přes jeho úspěchy mu nebyla nikdy udělena řádná akademická hodnost či postavení.

„Vědět, aby bylo možno předvídat, a předvídat, aby bylo možno kontrolovat.“

Základní ideou Comtovy pozitivní metody bylo odloučení vědy od metafyziky a náboženství. Dle jeho názoru je skutečná věda charakterizována tím, že se vzdává „neřešitelných“ problémů (tedy otázek nepotvrditelných či nevyvratitelných na základě pozorování). Za takové otázky považoval ty, které se týkají podstaty věci a jejich příčin.

Dle jeho názoru je úkolem vědy odhalení trvalých zákonů – opakujících se vztahů mezi jevy. Pomocí těchto omezení úkolů chtěl dosáhnout vědění, které je schopné vytvořit základnu pro předvídaní budoucnosti.

Podle Comta prochází lidstvo ve svých dějinách zákonitě třemi stádii: teologickou, metafyzickou a pozitivní epochou (tzv. zákon tří stádií). V první se lidstvo řídilo náboženstvím, ve druhé filosofickou spekulací, kdežto ve třetí se bude řídit jen racionální a

„Pojetí se musí podřídit faktů, jako analýza se podřizuje syntéze.“

pozitivní vědou. Vědecké řízení lidských společností musí převzít Comtem založená nová věda, kterou nazval sociologií a pokládal za královnu všech věd. Jejím základem určil udržování klidného stavu společnosti.

Tři stádia poznání (neplatí pouze pro duchovní vývoj, nýbrž i pro vývoj jednotlivce, pro všechny vědy, právo, umění atd.):

1. teologické (primitivní) – všechny události vysvětlovány nadpřirozenou silou – je třeba překonat;
2. metafyzické (abstraktní) – nadpřirozeno nahrazeno abstrakcemi;
3. vědecké stádium (pozitivní) – pracuje s konkrétními fakty.

Comte uvažoval ve dvou směrech sociologie:

1. sociologie statická – zkoumá jevy a vztahy fungující v daném okamžiku;

2. sociologie dynamická - zkoumá vývoj a změny ve společnosti.

Pozitivismus je filozofický směr usilující o spojení vědeckého poznání jednotlivých disciplín a odmítající spekulace, vzdává se neřešitelných problémů; nezabývá se podstatami jevů, ale jejich vzájemným působením; chce dosáhnout přesného, jistého, reálného, užitečného, relativního a pozitivního vědění, které má být založeno na faktech.

Během svého života napsal Comte tato díla:

- Systém pozitivní filozofie 1824
- Kurz pozitivní filozofie 1830 – 1842
- Pojednání o sociologii 1851 – 1854
- Pozitivistický katechismus 1857